

ALBINA.

de două ori în septemana: Joi-a și
mîncea; ăra candu va pretinde im-
ant'ia materiilor, va ești de trei sã-
de patru ori în septemana.

stiu de prenumaratiune
pentru Austria:

unu intregu 8 fl. v. a.
șimnetate de anu 4 fl. v. a.
patrariu 2 fl. v. a.

pentru Romania și străinatate:
anu intregu 12 fl. v. a.
șimnetate de anu 6 fl. v. a.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. cores-
pondinți ai noștri, și de a dreptulu la Ra-
dactione Stationsgasse Nr. 1, unde
sunt a se adresă și corespondințiile, ce pri-
vescu Redactionea, administratiunea seu
speditur'a; câte vor fi defrancate, nu se vor
primi, ăra cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunțole și alte comunicatiuni de
interesu privatu — se respunde câte 7 cr.
de linia; repetirile se facu cu pretiu sca-
diutu. Pretiulu timbrului câte 80 cr. pen-
tru una data se antecipa.

Invitare de prenumaratiune

ALBINA,

pre noulu, alu VIII-lea periodu alu
șii sale, cu pretiulu și condițiunile
se vedu în frunte.

NB! De ôra-ce numerulu prenume-
tiloru noii, ce ni sosira pana acum,
deji 150, multu mai mare, de câtu
candu alta data la inceputulu anului;
d'alta parte inca și mai mare este
numerulu prenumerantilor vechi, ce inca
ni s'au insinuat, si asiã, dupa-ce din
numea noastră de 1050 exemplaria, cu
scôseramu cei patru d'antoi numeri,
amintendu noi din ele și celoru vechi, —
ni s'au gatatu, în câtu astadi nu sun-
tu în stare a dá exemplaria complete
tiloru noștri dd. prenumeranti ce pre-
du'a ni sosescu, — venimu prin ac-
a ne adresă domniloru fosti, dar in-
sti prenumeranti ai noștri, ma și tutu-
tu altora, cari nu s'au datatu a paștrã
d'în „Albina“, ca: pre câtu domni'a
n'ar avê trebuința de cei d'antoi pa-
nri în acestu anu, se binevoiesca
și-i returnã câtu mai curendu în fasia,
adresa nostra, câte duoi cu o marca
itala de 2 cr; ăr câte trei seu patru
dueve marce, de câte 2 cr; — fiindu
credințiatu că ni facu unu mare serviciu
ne deobliga pré multu.

Redactionea.

Pesta, in 1. fauru n. 1873.

Ni se aduna și agramadescu — din
partile necasurile pre capu, adeca
pre capulu domniloru de la potere.
Mai antaiu — imprumutulu nou de
milliône fl. în argintu, care impru-
tu s'a contractatu în Londra prin Ca-
„Raphael“, și pentru carele mai di-
trece s'a deschisu subscripsiune,
pa scirile positive ce sosira, este de-
te d'a fi acoperitu! Unii vrêu a sci
— nici pre diumetate!!

Dorerea cea mare este, că desi gu-
arniulu magiaru a oferitu avantagiã
arte mari, tôte în tôte — aprôpe șiepte
coente bancariloru și sensariloru, și —
el sum'a receruta defeliu nu este mare,
șii piau'a de bani tocmai se bucura de
pundantia, — totusi ea nu numai nu fũ
abscrisa intrêga, dar și pre câtu s'a sub-
scrisu, în data s'a aruncatu la bursa în
argu, fora s'afle cumpeditori, cari s'ede
sacar pretiulu de subscripsiune!

Si ce maresce necasulu și mai multu
cã intr'acelasi timpu, unu imprumutu
schisu pentru Japonia (!!!) s'a sub-
scrisu și se cauta multu mai bine!

Si — pre candu ac'ăst'a se intempla
Londra, și pre candu unu corespun-
tate din Londra în „Hon“ de ieri ni
șii vaierandu-se, că creditulu Ungariei
d'usu pre cõpca, că — toti incepu a
cunoșce miserabil'a stare finantiarã
toti 'si stringu frambele pungei de
șinteã noastră, — totu atunci aici a casa
ște caselle publice sunt gõle, essecutiile
de dare nu le mai potu saturã, si —
șintemu aprôpe, ba dupa unii chiar în
șulu, d'a nu potê acoperi nici lefele
șinti ale funcționariloru publici! —
șintemu deveniti la dõg'a Turciei bar-
șii, batjocurite și despectate de tãta
șinea, și asistinti numai prin sustienerea
de catra usurarii straini, cari o esplota,
șii tocmai pre cum ne esplota pre noi prin
șililocirea domniloru magiari, nemtiã
șii Viena și din Germania! — Am ajunsu

— mai curendu de câtu ce se potea cre-
de, acolo, unde noi am profetitu!!

Ast'a — un'a la mana, cum dicu
Bucurescenii; dar alt'a ce — în legatu-
ra cu ac'ăst'a, și mai multu ni maresce
necasulu și ni amaresce vieti'a cea dul-
ce magiara și domnesca — e, că cu Ban-
c'a natiunala din Viena ștãmu intr'o fa-
tala cërta, aprôpe de resbelu la mörte și
vietiã!

Domnii magiari, candu la 1867
au incheiatu pactulu dualisticu în contra
popõraloru nemagiare, au crediutu că —
curendu va s'el succeda a pacali pre-
nemtiã, a-lu imbetã cu lingusiri sarbede
seu a-lu intimidã cu mustetiele loru cele
mangite și șnite, încãtu mereu se vor
emancipã și în finantia și în industria de
Viena, și asiã 'si vor asecurã o ștepanire
fericita peste tieri și popõra — pentru
vecii veciloru. Ei dar, candu este vorb'a
de bani, nemtiãnu nu mai vrê s'el
șcia astadi — nici de dragulu, nici de
șric'a de magiari! Ei s'au invoitu a dá
domniloru magiari potere numai atãt'a,
ca s'el ajunga a impilã popõrale și a li
ștörce averea pe șem'a nemtiãnu; de aci
incoliã — zobețe în gur'a vasaliloru loru
din Buda-Pesta.

Domnii magiari ceru, ca Banc'a na-
tiunale din Viena s'el reverse binecu-
ventarea sa finantiale și a supr'a părtiloru
unguresci în proportiune ecitabile, pre-
cum adeca contribue aceste parti la spe-
sele comune ale monarchiei, seu în cifre
esprimendu, din 100 de milliône credi-
tu, de aci înainte de

escontu, părtiloru unguuresci s'el deș 32%,
ăr celoru de dincolo de Laita, numai 68%.
Dar Banc'a — fiindu intreprindere priva-
ta, pune condițiuni cum ei i place si-si
apera dreptulu d'a dá creditu, unde si pre
cãtu ea va afã cu cale.

Domnii si mai alesu cei mai sangui-
nici din opoșitiune — injura și ame-
nintia — cu eschiderea dreptulu Ban-
cei din Ungaria și infintiarea unei banche
unguresci proprie; opoșitiunea magiara
chiar cere ac'ăst'a seriosu. Dar — domnii
ștepanitori ai Banței vienezese — ridu de
vorbele copilaresci ale magiariloru; ei —
bine șciu, că seraci'a terei unguuresci și
legaturele acestei tieri cu Austria de
peste Laita, i face peste potintia o eman-
cipare finantiale.

Lupt'a decurge; dar intr'aceea
banii lipsescu, perplessitateã cresce și
— criș'a mane potê s'el bata la usia și
s'el mi-ii apuce și trantescã pre betii dom-
ni magiari de la potere, în câtu s'el nu
se mai potã redicã în vecii veciloru!

Pre langa aceste fatale și mari ca-
lamitati finantiale, controvers'a politica-
natiunale cu Crotiã și cu Serbiã, pre di ce
merge totu mai multu se incurca și se
amaresce, în câtu lucrurile au ajunsu la
Scandalulu, de care numai inca spiri-
tele cinice și degenerate nu se afectiu-
nedia și scarbescu. Precandu în Buda-
Pesta comisiunea remnicularia magiara
pro forma totu se mai ocupa de postu-
latele croate, guvernulu în Croatia, prin
creaturele sale magiarone, subsépa și co-
rumpe tãte, ăr în partile fruntariiloru
militarie prin casigatulu comandante
b. Molinãry, se încerca a comandã spi-
ritele tocmai în contra partitei patrio-
tice și natiunale!

În astfelu de caote, ce mirare, că
acum de curendu unu d. Sinkovics, pu-
blicã o brosiura, intitulatã „Croatia pre
banc'a de tortura“, întru carea citandu
date și acte secrete, arãta în celu mai
alarmatoriu modu din lume, că domnii
magiari și cu uneltele loru cumpeditori

din Zagrabia, lucra în ascunsu, și punu în
aplicare tãte medilõcele cele mai infer-
nali, pentru d'a nimici autonomi'a Croa-
tiei și d'a impilã și injugã pre poporulu
croatu! — Ce mirare, că — curendu dupa
aparerea acestui pamphletu, autorulu seu
dechiara, cumca datele i sunt false și i
sunt falsificate prin primii corifei ai par-
titei natiunale! Ce mirare, că — alții
de alte parti se șcõla și — în Pesta
facu marturã publicã, cumca ei au cu-
nosciantia despre geneșea acelei brosiu-
ri și că autorii ei intr'adeveru sunt Mra-
zovic, Vancina și Miscatovic; ăr în data
dupa aceea în Zagrabia facu marturã
contraria și jõra, că în Pesta au fostu
amagiti și terorizati, ca s'el mintiescã
asupra partitei natiunale! Si altele,
și altele asemeni.

Cu unu cuventu: sistem'a și porta-
rea domniloru de la potere, pretotinde-
nea a ajunsu a produce cea mai com-
pleta și anarchica confusiune și incur-
catura! Si — pre candu ac'ăst'a totu mai
invederatu ese la lumina, domnii magia-
ri și cu organele loru totu nu înceta
a bucinã în lume, că — tier'a sub con-
ducerea loru infloresce, popõrale pro-
gresedia și sunt — fericite!!

În Cas'a reprezentativa a Dietei
ung. ieri s'a incheiatu deșbaterã gene-
rale a supr'a bugetulu — prin aceea,
că cei inscisi din partea guvernulu au
renunțiatu la cuventu. S'a facutu în fine
votare nominalã a supr'a cestiunei că —
comisiunei bugetarie de basa pentru deșba-
tãrea speciale? Si rezultatulu a fostu, că
317 deputati din drãpt'a și din ștang'a
centrale au respunsu cu — dã, ăr 33 din
ștang'a estrema și dintre natiunalitãti
au respunsu cu bã. Între acestia din opo-
șitiunea natiunale dd: Borlea, Aless.
Mocioni, Antoniu Mocioni, G. Popu și
Stanescu; asemena serbiã Dr. Miletits și
Aless. Trifunatz. — Deșbaterã speciale
se dá cu șocotel'a că în decursulu lunei
lui fauru dõra se va terminã. —

Mam'a „Gazel'a“ din Brasiovu, vorbindu,
șpicandu și admirandu atitudinea cehiloru în
lupt'a loru natiunale, pana s'el trãca la publica-
re petitiunii acelorã, de careã am amintitu
și noi la rondulu nostru, eschiamã oftandu
șsfeliu:

„Dãra noi romanii transilvani nu luptãm
si noi pentru egal'a nõștrã îndreptãtãre nati-
onã politica, pentru autonomi'a patriei nõștre?
Bemii tienu tare și firmu la rescriptulu din
12septembrie 1871, prin care șveranulu li-a
primiu redarea drepturiloru și intãrirea loru
pn juramentulu de încoronare, și noi transil-
vani s'el nu avem cușã cea mai fundatã și
sãta a apãrã cu foculu animei nõștre, dreptulu
nãtru politicu-natiunale, șanționatã de Mo-
narchu, publicatã de catra diet'a tierii și în-
corporatã legiloru fundamentale de ștatu ale
ștelui principatulu alu Transilvaniei? Cãndu ne
șii întielege odatã pre deșlipu pușetiuina în
șitu? candu vomu potê dice cu dreptu cu-
ventu, că ne afãmu și noi la inãltimea șitua-
tinei?! Fia ca s'el se adereșca întocmai
pãtru tãte timpurile, șpocãlele cuvinte ale prã
șoportantei și escelentei petitiuni boșme: „Tãre
șafundã este înradecinatã în anim'a popõra-
bu detori'a de a sustienã și apãrã cu șfiritãte
ap turile loru, în vecii veciloru!“ —

Noi, imbinandu-ni oftãriile nõștre cu ale
șzetei, deș presupunemu că potê s'el ma-
nu dorera, totu cauta s'el reflectãm, întru
șeresulu deșcoperirei și vindecãrii reului:

1. Cã pre aici, în locuri publice se vor-
șee, cumca memorandumulu din Blasiu, ăr fi
șunoscedu șplicitã art. XII alu legi uņu-
șci de la 1867, adeca pactulu dualisticu, ăr
șplicitã ăr fi acceptandã uniunea, seu pro-
șe fusiunea Transilvaniei cu Ungaria.

2. Cã unii domni magiari de la potere
arãta șcrișori de la man'a unora dintre cei de
frunte passivisti și abolitiunisti de uniune, buna
õra dlu c. Aless. Haller, profectulu Zarandului,
din partea dlui Dr. Hodosiu, prin cari se re-
cunoșce și acõpãta acelasi artichiu XII de lege
și cu tãte cõnecintiele sale.

Noi din parte-ne pururiã am fostu plecati
a ne indoi despre adeverulu seu realitateã
acestoru respandiri, de buna șemã tendințioșe,
calificate numai d'a ne deșbinã și demoralisã,
și tocmai de aceea de repetite ori am provo-
catu, ca aceea, pre cari aceste faime îi privescu,
s'el ese pre facia, deșmintendu și resp. dove-
dindu negru pre albu că — nu e asiã, și că ei
tienu cu credințã la program'a natiunale, la a
cãrei șperare, mai nãinte cu atãt'a zelã au con-
tribuit!

Noi ceremu și de la cei-ce intr'adeveru
au alunecatã a retaci, recunoșcere și returnare
la program'a și solidaritateã natiunale, cu atãtu
mai vertosu pretindemu cea mai deplina lumina
de la matadorii noștri, cari dõra în numele
natiunei au intreprinsu vr'unu actu, ce astadi
se restãmcesce de contrariii noștri. Pentru de
a ne orientã și d'a ni consolidã poterile, aceste
șamuriri ni se imparu absolutu necesarie. —

Aprãtãriã artei romãncelor, de diãristic'a ștrãina.

De curendu „P. Lloyd“ publicã unu lungu
articulu despre obiectele, cumpeditori de dlu Xan-
tusiu priute romãni, pentru espuseștiunea din
Viena, și astadi espuse aici în șalonele de „Kõz-
telek“ și admirate de toti cãti le vedu, mai de
șșchiãr și de Imperatã'sã Doșniã, —
amintiram dõjã într'unulu din nrãii precedinți
ai șõiei nõștre.

Pana s'el ajungemu a publicã și noi intregu
cuprinsulu articulu din „Lloyd“, carele se
ștrecurã și priu mai multe alte foi ștrãine, „Gaz
Tr.“ se grabi a-lu traduce și publicã ea, în es-
trasu deștulu de detaiatu, ăr noi cu mãmãmãta
venimu a-lu imprumutã șstfelu pentru știmabi-
lulu publicu alu nostru. „P. Ll.“ scrie:

„Ori cãtu de jos se ștee poporulu romanu
pe șcar'a natiuniloru romanice, cri cãtu de
degeneratu și dacisatu i este fora indoișã
șangele romanu anticu, totusi e șange romanu,
și facia cu productele aceste ale industriei ro-
mane de casa, care fora indoișã cuprindu celu
mai înãltu rangu între tãte cele espuse, se sim-
tesce ășrași o datã fõrte viu, că talentulu artis-
ticu totu a remasu de ereditate rasei romãne.
E mirabilu a cuprinde cu mintea, șum șerma-
n'a fetitã romãna, cãtu se potê de ignorante,
nutrindu-se mai din nemie'a, și fõrte pucinu
orizonte șpirituale avendu, cu instinetulu seu
naturalu, care ni aduce aminte pre celu alu al-
binei și alu painginulu, inventãza lucruri de
mana formalã, de cari lumea nõștrã civilizata
neci cã visãza cãtu de pucinu, prepara tãșeturi,
cari facu de rusine pe verice tãșeturiu
din Olanda, cu șoliditateã, trainiciã și techni-
c'a loru, colorãza lan'a produsã de sine în di-
vorșe nuantie, cari revõca fõrtã viu în memorã
pe cele ale lumii antice; și apoi acestu campu
delicioșu l'u-ornamentãza cu mustre atãtu de
varie, de inventiunea unei originalitãti atãtu de
fine, și d'o știlisare atãtu de ingenioșã, încãtu
și ochiulu celu mai datatu de artistu se pasce
formalu la vederea productelor acestoru ge-
nuine și naive ale unei nature popõrale, daruitã
cu atãt'a arte.“

„Nimene nu va potê fora profunda mira-
re cõtemplã faciele de mēșã romãne, de pe-
rine, lepedeele și ștergariele din comitatulu Hu-
nidõrei, cu decoraturile loru cele bisare, colo-
rice, originali. Ochiulu pictorelui se șuprindẽ
de placerea pompei coloriloru pe vestimintele
aceste femeiesci, și damele cultivate moderne
vor marturiei șusinate, că iuschimbarile loru
nu-su departe neasemenea cu premeneșele de
dumineci ale șatenei romãne, ci totu atãtu de

moi, totu asiá de flexibili, si bogate in ohindis-tura, in câtu dibac'a artificiei si perduratu în ostendá, merge pana la regiunea fabulei.

Ori încatru ne întorcem privirea, geni-ulu de arte alu acestui poporu a produsu totu suprinde. Paditoriulu de rimatori, ornéza cu frumseti tiparite urelele traistei sale, pe cari le invarsta cu cusitoriu, (influintia turcesca,) si-si prepara din cusitoriu una lacritia séu pen-álu de ace, de raritate in feluulu seu. Una sa-téna de langa *Recasiu* (comit. Timisiului) 'si-cósa câtrinti'a dupa mustra orientale suprin-dictoriu de frumoasa, adeverata ereditate dela turcii, cari inca înainte cu 155 ani erá domni in *Recasiu*; pe langa acést'a, una caitia cu firu de auru de mustra rosia, albastra si négra, de prim'a delicatessa. Peptarele de pele alba cu flori cusute, de pe la graniti'a transilvana, fiind: cá se incheia la o parte, vedescu originea loru de pe timpurile cavalierilor cu pepturile pancerate. Cealalta caitintia consta din firu de argintu, minunatu, tiesutu, decâtu care mai frumoasa nu portá in seclulu XV neci o priuce-sa. Aici cámasi'a de lucu sa satenci ti pironescu ochi asupra-i; e facuta din pandia dura de ca-nepa, inse cusuta si împodobita cu paciéntia si arte, ca cum o ar' fi cusutu regin'a din *Ithaka*, in mani'a amantiloru sei. Colo vedemu la ca-masiiele romane din comitatulu *Crasovianu* bro-ditire scotie antice, cu cari înainte de acésta cu 400 aui se îndatiná nobletiele nóstru asi infrum-satiá vestmentele de gala si mai incoló schim-burile, rufariéle sateniloru de pe la *Naseudu* care-su demne a fi portate de împaretese. Bu-ne Dieule! o domnióira avuta ar' cascá ochii, candu ar' vedé însestrarea si îmbracamintea nu-mai de la una saténa ordinaria naseudéna! In adeveru, cá o ar' invidé pentru acést'a.

In fine dice „P. L.“ cá nu i ajunge lo-culu a face revista despre tóte productele artei poporului romanu si trece la sasi si sacui. *Marg-aritariu e romanulu*, cáai elu are originea din diei; numai lumin'a spirituale, cultur'a intelek-tuale sé-i eastigámu si elu va servi de modelu casl strabunii lii, si casl francesulu in lumea moderna!! —

Viena, in 31 ian. n. 1873.

Onorabila Redactiune! Vinu in pripa a raporta pre scurtu despre o nóva întreprin-dere, precum credea démna de tóta atentiunea, a societatei nóstre „*Romania juna*“, deschide-rea adeca de unu cursu regulatu, cu prelegeri sistemateze despre *stenografiu romana*. Se tienu prelegerile într'o sala a Universitatei, prin dlu *E. Sucevanu*, si acésta danteiu ce avá locu, într'uni unu numeru fórtu frumosu de as-cultatori.

Dlu *Sucevanu*, rostí mai nainte de tóte unu cuventu de multiamita „*Romaniei june*“, pentru cá ea a fostu carea a esoperatu licenti'a necesaria si a arangiatu aceste prelegeri de mare utilitate nationale. Ér încátu apoi despre propunerile sale in specialitate, trebug sé marta-risescu, cá dlu *Sucevanu* prin metoda si chia-ritateza esplicatiuniloru sale nu numai a sciutu tiens in cea mai deplina atentiune, ci chiar a rapitu si incantatu pre ascultatori, cari prin aplause i-a fostu recunosctóri.

Despre sistema' dsale, acomodata atátu de minunatu limbei nóstre, n'am de cátu a pro-vocá judecátile organeloru stenografice straine, dupa cari acésta sistema rivalisáda cu cele mai bune sisteme ale limbeloru moderne.

Totu in acea séra s'a constituitu din si-nulu „*Romaniei june*“ unu comitetu pentru edarea fóiei stenografice, ce va redige *Suce-vanu*. De presiedinte a fostu alesu: Dr. *Aro-novicu* de cassariu *Vict. Babesiu*, ér de con-troloru *D. Popu*.

Astfelu societateza nóstra, cu ajutoriulu lui Ddieu si prin zelulu membriloru sei, ér ar fi taoutu unu nou pasu pentru perfectiunare na-tionala. — V. B.

Prisaca, in Carasiu, in ian. 1873.

(Ni-a fugitu pop'a din satu!) Nainte de unu anu de dile si mai bine, cu mare bucuria se alese in comun'a nóstra bisericesca dlu *Aaron Bartolomeu*, de nému bunu din *Caran-sebesiu*, frate dulce alu cunoscutulu d. se-cretariu consistorialu, — de parochu; si la ince-puta intr'adeveru nutriamu credintiá cá o se avem unu pastoriu sufletescu, cum se dice, *de lumea nuca*. Ne îndreptati'a la acésta credintiá legatur'a cea strinsa între alesulu nostru si in-tre cárm'a diecesei, si cultur'a ce se dicea cá ar avé-o.

Nu multu iasa tienú bucuri'a nóstra; cá-

ci noulu parinte nu multu dupa venirea sa in satu la noi, incepú a-i fi grétiá de chiamarea sa, de a cuminecá, si de a inmormenta la cre-stini; ba pe langa acést'a, in vér'a trecuta ne pa-raal pe unu timpu de vre-o 3 luni de dile, fora a se fi întielesu cu comun'a, séu cu comitetulu parochialu.

Dar tóte acestea nu fusera destule, ci numitulu d. preotu, réntorcendu de pre unde va fi amblatu mai gat'a vér'a intréga, dupa ce sesiunea preotiésca ceza prevedinuat cu padure frumoasa, o devastá, tramiendu din ea lemne si la móra' episcopésca din *Caransebesiu*, se puse in nóptea de 5 spre 6 dec. 1872 si fora cá sé fia avisatu pre cineva din comun'a *Prisaca*, cu trasure naimite din satulu vecinu, para-i parochi'a ai satulu, si pre fiii sei sufletesci, ast-feliu, in cátu la serbatórea santulu *Nicolae* fuseramu fora 'servitiu domnediescu, si de atunci in comun'a nóstra parintele *Aaron Bar-tolomeu* nu s'a mai întorsu!

Cá s'a dusu preotulu de la noi, dicemu: *bine*; póte cá nu i-a mai placutu, cá nu a aflatu aici la noi isvórale ce a cautatu; dar cá s'a dusu in asia modu, — credemu cá nu este cu cale; cáci noi pre cale pré de omenia, si dupa recámendatiune speciala tocmá din *curtea episco-pésca* l'am alesu de preotulu nostru si i-am datu in crederea nóstra!

Dar acuma nu numai cá in astfelu de modu ne vedemu atát'a timpu fora preotu, ci pa-rintele ni-a devastatu padurea, facandu-ni pa-guba de vr'o 250 fl. v. a. ba inca mai revo-diendu-se dilele acéstea lada bisericesca, in carea dupa soirea nóstra se aflau documinte de 369 fl. v. a. si de la care lad'a numitulu parin-tele avea o cheia, cu mare umire am vedutu cá acele documinte lipsescu!

Provocámu dara pre fugitulu parinte *Aaron Bartolomeu*, cá in zelu mai scurtu timpu sé ni vina in comunitate, si sé ni dee séma de padurea devastata, si de documentele instrainate, cáci la din contra vom denunciá casulu jude-tiului criminalu si vom cautá spriginulu legiloru facia de unu servitoriu, carele si-a parasitu ser-vitulu lasandu dupa sine vatamata averea ste-panului, a bisericii, a lui *Cristosu*.*)

Mai multi membri din comi-tetulu parochialu.

Langa Jumu in Carasiu, ian. 1873.

Dle Redactore! Dupa-ee, precum bine sciti, am interplatu si ni-am repetitu interpela-tiunea catra fostulu d. pretore alu nostru cu numele *Petru Vuia*, pentru colecte anuitertu primite din mai multe comune pe séma france-siloru, ca sé le nainte la destinatiune, la care ocaziune, pre cum pozitivu soimu, numai din *Vranu* prin judele comunalu a luatú la 60 le florini! — si cu tóte acéstea dsá, carele se ala acuma in postu avangiatu la *Oravitia* si nu ie póte sé nu-i fia venitú la conosciintia interp-latiunea nóstra, totusi nu ni dede de atáta timpu nici unu respunsu, dati-ne voia, *a-lu mai pro-vocá prin acést'a inca o data si mai pre urmu*, cá sé se deschiaré si sé ni arete pre calea pu-blicitáti cá: *ce a facutu? unde a tramisit? si unde s'au publicatu acele insemnate colecte?*

Déca nici la acésta provocare nu ni a respunde, apoi vom considará tacerea ca re-spunsu, cumca acci bani nu i-a datu unde nu fostu ei meniti, si cumca deci contributori u fostu defraudati; si atunci vom séi cá — *re vom mai face candu ni se vor cere contributi-pentru scopuri filantropice!*

Interpelantii cei vechi.

(Sé ni ierte dd. interpelantii a li observ, cá — chiar si in casulu, déca s'ar adeve, cumca generósele loru contributi in casu de sub întrebare s'ar fi perdutu in posunari, unde n'au fostu destinate, ce noi nu putem supune despre dlu *Vuia*, pre carele pururi a auditu laudandu-lu de barbatu onorabilu: *viéti'a privata*, — totusi domni'a lorú n'ar îndreptatiti a-si inchide inim'a de nainteza om-nimeí patiminde, ci numai a-si deschide m-bine ochii, candu vor alege cá, *unde sé tramitú banii?!* — Éra in cátu privesse pre cei-ce in straina banii ce li s'au incredintiatu pentu care-va scopu filantropicu, apoi — este ca de a-ii constringe ca sé-si dee socotele, nuna sé finu noi ómeni resoluti si sé nu ne temamú nici sfimu, a pasi cu pretensiunea nóstra — in contra acelorá, ori cine sé fia ei! — Red.)

*) Astea-su lucruri nemai pomenite pre la noi, — fórtu característice pentru cárm'a a — „de Ddieu scutitei Diecesei!“ — Credemu cá ori-ce comentariu est de prisosu!

Discursulu

dlu deputatu nationale *Sig. Borlea*, rostitu in Casa' representantiloru a Dietei unguresci, in diu'a de 16/25 ian. 1873, la desbaterea generale a sup'a *Bugetulu* pentru acestu anu.

Onorabila Casa! Mácar cá din discurs-ulu dlu ministru-presiedinte s'ar poté deduce, cumca regimulu i-ar placé a se considerá de unu guvernó nou, servindu-se dlu ministru-presiedinte de argumentulu, cá acestu guvernó abiá de cáte-va septemani a apucatu cárm'a in manele sale, — séu dóra chiar vor fi mai multi, carora va placé a intitúlu acestu de facia gu-vernó, de guvernó nou: eu din parte-mi nu-lu privescu, nu potú sé-lu privescu de atare, nu numai pentru cá pré temeulu totu acelei sisteme, urma acedesi principia intru tóte, ci si pentru cá este compusú totu din persónele celui de mai nainte, si mie mi se împare cá cu innoi-rea acestui regimú noi amblámu cam ca si acelu sermanu baietu din poveste, carele venise dejá atátu de trentiuosu, in cátu si tata-seu a tre-buitu sé recunósca cá asiá nu mai e modú d'a se aretá in lame, si deci i-a disu: sé se póte bine, cá apoi pre pasi i va face haine nóue de diosu pana susu. Baietulu s'a portatu bine, si tata-sou s'a pusú si — din peptariulu drentiu-rosu i-a facutu o caciula nóua, — adeca sciti, intru atát'a nóua, intru cátu este cu potintia ca cineva dintr'o dréntia vechia sé face lucru nou! Ér in loculu peptariulu, avangiatu de ca-ciula, i-a datu unu peptariu alu seu vechiu; tóte acéstea si inca cu unele altele cárpituri impeturandu-le frumosu si invelundu-le într'o cárpa tercata si pístritia, le oferí bietulu baietu ca de prezentu pentru pasi. Baietulu deslancatu cárp'a si observandu cum i dímbescu vechitu-rile drentiése in forma nóua, in suprindeza sa amara — scarpéandu-si capulu, dise tatane-seu óttandu: *Hei draga tata, ce mare pacala mai eci!* Dupa ce inási recunoscu, cá in ruptu-rele cele vechi nu me mai potú aretá între ómeni, apoi vini a mi le oferí, inveluite in carpa tercata, in locu de haine nóue; — dar eu ti multiamescu; déca astfelu sunt hainele nóue ale tale, apoi tiens-le tie; pre mine nu me vei pacali!

Dupa acésta scorta digresiune, trecendu acuma la obieptu, am sé spune, cá — da, cu recunoscu, on. Casa, cumca dupa absolutismu nóra' nóstra n'a avutú mare creditu, popórale din tíera n'au innotatu in vr'o mare fericire, pre cum si acea, cá ele au fost îngreuiate cu multe sarcine; mai de parte, cá ele au fost despoiate cu poterea, si fora de lege de mai multe drepturi; — insa, dupa a mea parare, tíera' nici astadi n'are mai multu creditu, ér locuitorii au inca mai multe si mai grele sarcini si gemu sub dári mai mari, de cátu au fostu cele de sub absolutismu, ér de drepturile, de cari ab-solutismulu despoia fora de lege, astadi popo-ru lu este despoiatu dupa lege. Déca deci, in privinti'a creditulu tiei si in privinti'a stárei poporuluí existe vr'o diferentia între guvernulu absolutu si între celu de astadi, acésta diferentia celu multu intru atát'a póte sé se cuprinda, cá cea-ce guvernulu absolutu a indeplinitu ne-legiutu, acésta guvernulu de astadi indepli-nesce pre cáí sucite si maestreze — in modu legalu!

Adeveratu cá dlu ministru de finantie, asemenea si dlu *Gorove* si mai multi domni de-putati guvernementali s'au truditú a aretá, cá — nu este tocmá asiá de mare nenorocire, cá avem deficitu atátu de mare; cáci tíera' si poporulu fórtu multu s'au inavutitu si póte sé plátésca; éra inavutirea ei s'au straduitu a o dovedí prin dés'a citare de nenumerate millió-ne ce s'au stracoratu in tíera' nóstra. Dar mie mi se împare fórtu curiosu, cá — déca in tíera' nóstra au intratu atátea millióne, déca tíera' s'a inavutitu, — unde sunt acele multe millióne?! Cáci — acésta se scie si este nenegabile, cumca cassale regimulu sunt góle si cumca lips'a de bani la tóte clasele poporuluí este nesupu sentita! (Aprobári din partea stanga!)

Dlu deputatu *Gorove* a apostrofatu cu deosebire, cá sub acésta sistema si cárm'a, va-lórea pamentuluí s'a urcatu fórtu insemnatu, s'a urcatu cu cáte 30—40, ba in cele mai multe locuri chiar si cu 100 procento, de unde apoi a dedusu, cá numai prin crescerea pretiuluí pamentuluí tíera' s'a inbogatitu cu multe sute de millióne. Dar asiá se vede, cá dlu de-putatu deduce acésta urcare a pretiuluí pament-uluí de acolo, cáci unele bance din strainatate au cumpératu cu fórtu mari pretiuri unele dintre cele mai frumoase dominiu din patri'a nóstra; cu in-sa de ací nu potú sé deduce cumca tíera' s'ar fi inbogatitu, ci tocmá din contra vedu cá a se-

raicitu! Cáci dacá proprietarii indigeni sunt césitati a-si vinde cele mai bune si mai fru-possessuni, si déca in tíera' nu se gaesescu peratori, oi vinu strainii de le iéu, acést'a p-mine este o dovéda cá nu-su bani in tíer-tíera' si ou poporulu a seracitu!

Eu insa nici atómu nu vedu vr'o norocire intru acésta cá, vinu strainii si péra cele mai bune si mai frumoase mosii; — déca acést'a astfelu s'ar continuá, pame-din tíera' va fi in mani' straine, si ou pame; — tíera'! ér nóa ni va remané pamentulu sterilu, si ou seraci'a! si — atunci o sé ve-ce greu este a sustiené si administrá o tíer!

Eu asiá credu, cá urcarea séu scao pretiuluí pamentuluí — nu din acésta se deduce, cá cátu de scumpu au cumpératu bance straine cáte-va dominiu mari; ci de cá ce pretiu au, cum se vindu possessuni mici din manele poporuluí. Apoi cumca pre-lu acestoru possessuni — tare a scadiutu, usioru de doveditu. Se invederéza acést'a plinu, candu considerámu multimea inspa-tatória de astfelu de possessuni mici, ce tóta diu'a se espunu vendiarei pre calea ó-tiunei judecatoresci, si cari de comunu nu potú vinde la prim'a licitatiune, fiindu cá se gaesce nime care sé dee pre ele pretiú estimatiune, si asiá se vindu la a duón'a, p-ria multu mai pre diosu, de cátu ce au fos-pretiuite, macar cá pretiuriile regularmin-facu fórtu moderate!

Astfelu — dupa mine, este invede cá pretiulu pamentuluí n'a crescutu, ci in-descrezentu. — Este adeveru, cá doi-trei-nij fórtu s'au inavutitu sub acésta sistema; cum si acésta este adeveratu, cá unii au e-gatu millióne: dar insusi poporulu nu s'au-gatitu, ci inca a seracitu. Din inavutirea u-pucini insa nu se póte deduce consecintiá — tíera' s'ar fi inavutitu, pre candu poporu scapatatu.

Dlu deputatu *Mariassy*, pentru de a d-í,cátu de puternicu ne-amu inavutitu sub ac-sistema, aduce nainte, cá — ce peste mészura s'au sporitu vitele in tíera, cari inca repre-o avere de multe millióne. Dar eu me indoi-cá dlu *Mariassy* si-ar fi luatú ostendéla d'a o-si numerá anu séu estu timpu vitele pre la-si pre la case, ci dsá de bunaséma si-a-í datele díř care-va *statistica*, pre ba' a con-stitiunei de la 1869/70, si n'a luatú in consi-tiune cá de atunci au trecutú trei ani de e-óia! Déca astadi s'or pune cineva sé nu-vitele din tíera, eu nu credu cá ar mai g-trei'a parte.

Si mie asiá mi se im-are, cá o cau-deficitulu nostru de astadi, atátu de ma-inspimentatoriu, este chiar acésta, cáci-ministru de finantia, si guvernulu si pa-ssá, pururi nainteza nóstra si in faci'a lume-zugrafitu starea finantiloru nóstre cu cele-cele mai lucitórie, si déca cineva a negatu-verulu unei atare stári, guvernulu cu a-mai multa a afirmat'o, si totu mereu s'a nis-a acoperí trietele nóstre referintie finantiali-p-ee in fine esi cuiulu din sacu, candu ap-mai potendu negá, si insusi guvernulu in-a recunósce, cá dieu starea nóstra finantia-fórtu tristá; dar acum dlu ministru-presiedí-cu acésta incepú a scusa pre regimú, cá vin— si guvernulu, si Diet'a, si — tóta lum-

Si cu fórtu me tomu, cá déca, prin ad-tat'a nóua fese, cumca *adeca suntemu f-avuti*, si déca in butulu seraciói nóstru cu-pretiulu vremu sé facemu a crede lumea cá-noi si cu tíera' suntemu fórtu avuti, dintrú-st'a va sé se nasca unu reu asemenea, séu-mai mare, si atunci dlu ministru presiedinte ér-si cu dreptu va poté dice, cá caus'a este gu-nulu, este legelatiunea si este tíera' intréga!

Pricepu eu, on. casa, cá ce'este caus'a-se pune in circulatiune si se respandescó-f-temeiu vorb'a, despre bunastarea séu inavuti-poporulu! unie'a causa e, pentru cá sé imp-legitimata urcare de dári ce se intentiuné-si poporulu sé nu se neliniscése; pe care-care de dári apoi guvernulu va numi-o-*form'a dárilor*, si va presentá-o nainteza-mii si a tiei ca unu mare progresu!

Cumca a urcá dári, este lucru usid-credu si pricepu, dar ve rogu, sé credeti si d-astre, cá — cevasi mai greu va fi a incasá a-dárire astfelu urcate, si tare me tomu, cá atu-nu vor ajunge cei cáte 10—12 essecutori-dári de acuma pentru fie-care satu, ci se va-cere totu la cáte duóue case cáte unu essecu— cáci ve rogu sé-mi credeti, poporulu é-fórtu seracitu! Ér cá poporulu este fórtu a-patatu, eu aflu naturalu, de óra-ce guvernulu

...om a luat în mânelor sale frenel, nu s'a agrițit de felul de binele și de drăpăturile porolului, ci tota puterea și activitatea sa și-a concentrat-o numai spre un scop, că cum adevărat se susținea pe sine la putere! Spre acest scop elu s'a folosit de mijloace legale și nelegale; a sacrificat creditul țierei și drepturile seculari!

Me voiți niași a dovedi aceste asertiuni, n. Casa, și fiindu că guvernulu si-a descoperit aceea dorință, ca cele ce se aduc în contra-i, să se documente cu date positive, cu sururi speciali, ca me voiți strădui a-i satisface această dorință, și dechiaru din capulu locului, — pre cătu în unele cazuri nu voiți numai locurile și numele, depinde de la onor. și on. Guvernu, ca să spunu acele locuri cerându și după nume. (S'audimu!)

Credu că guvernulu nici însuși nu va fi, cumca prin influință sa a fostu popolu despoiatu de dreptulu seu seculariu d'a-si lege pre judecatori și ei bine, atunci argumentu s'a folositu frăs'a, că aceea rețina este ne-aperatu de lipsa, căci numai asiă administratiunea justitiei va fi mai rapede, și mai buna și mai efina; și judecatori vor fi dependinti și de sine statatori. Cumca administratiunea pana în cătu a devenitu mai efina, așa o scim și o simțim cu totii, și în această privință este de prisos a mai perde o vorbă; și cumca justiția nici nu este mai rapede, și mai buna, înca scie totu omulu, care a putu d'a face cu judecator; și cum apoi judecatori sunt de sine statatori și nedependenti, această diuramă la alegerea de curendu trecuta, unde guvernulu se servi de judecatori și de cortesi, J. Madarász intrerumpendu striga ironicu:

Nu-e de creditu! ba înca în această privință dlu ministru fora tota știință s'a adresatu cu o cerulara catra ei, provocandu-i la cortesia; și fine, nu de adreptulu, ci într'unu întielesu, înca ori-cine cetă această cerulara, trebuia să se căpă că este unu mandatu pentru cortesia, cării domnii judecatori, de sine statatori, au datu deplina ascultare, — ba înca unu scutitu Baze János, pre atunci presiedinte la partea financiară de apelu, asiă de parte a cerșu în zelulu seu, încatu poporulu a fostu nevoitu a-lu țierei în modu foarte proaicu judecatoru pre calea neependenței sale judecatoru. (Claritate!)

Er cumca organizarea judecatorieloru și a o cauză a calamității noastre financiale, dora nici nu mai e de lipsa ca să aretu; în cerșulu seu din 18 a lunei acesteia dlu ministru de finanțe însuși a recunoscut-o, constatandu că judecatoriele de astadi mai multu costau, de cătu ce costă mai înainte întreaga administratiunea țierei. Adevăratu că dlu Ministru îndata a adăsu, cumca această regulare a costu de lipsa și cumca densusu astepta mari rezultate de la judecatoriele aceste scoupe. Eu credu, cumca dlu ministru și cu guvernulu în alu seu punctu de vedere și respective din partea astăptă mari rezultate de la judecatoriele nouă, ce înca eu nu credu e, că tribunalele, asiă cum sunt ele astadi organizate, și că potă areta rezultate în favoarea țierei și a poporului și eu țien, că pre cătu timpu n'avemu legi positive, pre cătu timpu lipsa de legi se aplică prin ordinațiuni esite din Cancelaria ministeriale, cari prin ambiguitatea și chiar contradicțiile loru încurea toate, și pana candu a denumirea de judecatori nu se oaută calificatiunea speciale, ei omieni de partita, pana atunci în daru vom sporî pre tota diu'a numelu judecatoriloru și în desiertu li vom urea șefi și beneficiile ne-noetatu, căci ei pururiă vor remanê neapacî de rezultate!

Trebuia mai anteiu ingrițitu de crearea de legi bune, și apoi a organiză judecatoriele; și dar guvernulu — asiă se vede, că nu-i trebușca legi, regulatorie de dreptu, ci avea trebușcință d'a organiză iute judecatoriele, căci se aprobă periodicu alegoriloru de deputati pentru țietă, unde i trebuiau cortesi. (Strigări din țările stangei oștrime: „Asiă-e!“)

Si deca cercămu, că regimulu cum a proșu la denumirea acestoru judecatori scumpi, și omișă că — nu numai a fostu nedreptu și neacceptabilu, considerandu numai interesulu de partita, ci cutesu a pretinde, cumca însuși legea palmuit-o peste față la denumiri! Căci legea și apune curatu și nerestalmăcibilu, cumca pre totu timpu în comitatul se afla barbati calificati judecatori, și nu se denumescă și aduca omeni din alte comitate străine. În butulu acestei administratiuni, guvernulu, mai vertosu în comitate nemagiară, pre multi astfelu de individi,

cari serviseră ca judecatori în comitatul este 8—10 ani, cari sunt deplinu calificati și provediuti cu diplome de advocati, — ba înca și pre astfelu de individi, caroru guvernulu însuși prin lauda și prin remuneratiuni în bani li-a recunoscutu escelențele zelu și capacitate, — măcar că competiționele căte pre la 5—6 locuri, — la denumiri li-a lasatu fora aplicare, scoțandu-i pe strate, peritori de fōme cu familiile loru, mai vertosu deca aceea nu erau magiari, și în locurile loru a denumitu și adusu de prin alte comitate atari individi, cari pe langa aceea că nici nu întielegu limb'a țienutulu, — potă că vor fi ascultatu unde-va drepturile, dar de buna seama nu le-au invetiatu nici o data, precum dovedescu această lucrările loru! Ba — pana și servitori la județie ni-au adusu guvernulu din comitate străine; și apoi atăt'a totu nu potă spune că onorabilulu guvernulu și cu ascultatori sa partita, ar fi în stare a face să cređa lumea, cumca în țiera ar existe atare comitatul, unde și nu se gasescă 4—5 individi, cari se scia metură și face focu!

Cumca din cancelariile ministeriale se dau ordinațiuni scalciate și în contradicție un'a cu alt'a, această se invederă din destulu prin ordinațiunile emanate din ministeriulu de justitia în periodulu de trei luni, de la septemvre pana în finea lui noemvre 1872, a nume cele trei ordinațiuni cu privință la facerea computerloru, cari pe domnii judecatori, de comunu — cu pușina exceptiune, nu de pre mare capacitate, li-au adusu în mare confusiune, și a supr'a carora multu s'au consultatu, dar fora să se potă orientă! De cumva dlu min. de justitia n'ar fi plecatu a crede această, binevoiesca numai a caută acele ordinațiuni în archiv'a sa, și în cătu această cautare ar fi împreunatu cu dificultăți, binevoiesca a se adresă și a le cere de la ori-care tribunalu, căci acolo îndata le vor gasi, fiindu-li acelea în prospeta memoria, de ore-ce li-au causatu mare confusiune, spargere de capu, și în multe locuri multu risu.

Totu doptulu legiloru și ordinațiuniloru ministeriale ce tindu a le suplini, dar cari provōca numai încurcături, totu acestora este a se atribui și aceea, că pentru procedur'a de astadi a județieloru se respescu în ventu, fora nici unu folosu, mai multe sute de mii, — căci pre cătu — după ordinațiunile ministeriale de mai înainte, în cazuri de mōrte repede, pentru constatarea că, nu cumva a fostu mōrte violente, autistă comunale a fostu obligatu a areta casulu pretorelu din cercu, carele apoi însoțitu de mediculu cerculu a esitu la faci'a loculu; și a facutu investigațiunea medico-politica, și pre cătu s'a aflatu că mōrtea a fostu naturală și că casu de investigațiune criminală nu există, a însinuat simplu casulu vice-comitetulu pentru cunoșcința, și fiindu că atātu pretorele căte și mediculu cerculu erau provediuti cu cătu unu pausialu de caletoria, astfelu de procedur'a nici guvernulu și nici particulariloru n'a costatu nici unu cruceriu; — astadi, după ordinațiunile ministeriale, asemenea cazuri se repōrta județulu-regiu de cerou, și a se — fiindu că scie, cumca o întrevinire oficială din parte-si și cășigulu are seu, numai de cătu considera în lucru casu de criminalitate, provōca pre mediculu și chirurgulu cerculu și împreuna cu acestia se infacișadia la faci'a loculu pentru obductiunea cadavrului și fiindu că — er după ordinațiunile ministeriale, casurile ce imparu mai grave, trebușcă se arête tribunalulu și procurorulu regiu, și la atari cazuri procurorulu, totu după instrucțiunea ministeriale — are dreptulu d'a fi de faci'a pentru procedur'a, și deci după cunoscut'a vechia dicala ovrēșca: „Lasst mich auch leben!“ — „Lasati-me să traiescu și eu!“ — și elu cu unu scrietoriu a fora și iē și elu parte la actulu obductiunei și acuma adunandu-se atâtea fecie de autoritate publică, întreprindutu fora tota esaminarea prealabilă — obductiunea, unde în cele mai multe cazuri se constata mōrte naturală, și pentru o procedur'a criminală nu se afla urma; — dar totuși acuma județulu regiu de cerou și scrietoriulu seu, de asemenea procurorulu și scrietoriulu aceluia, precum și mediculu și chirurgulu oaută să se plătesca diurnele și speșele de caletoria, acestoru din urma înca și taceșle de obductiune, și astfelu la totu casulu de asemenea natura se urca speșele la 60—80 fl! Și după ce astfelu de cazuri în țier'a întreși sunt cu mii, este invederatu că numai la aceste mai multe sute de mii de florini se arunca în ventu fora nici unu folosu!

Mai de parte, guvernulu pre tota diu'a —

spre daun'a țierei — redica nouă dregatori, mai mici și mai mari, fora ca să assiste or'o lipsa de ele, și astfelu guvernulu meru se încoungiara ca și cu unu muru, cu legiunile de dregatori, totu meru sporindu aceste legiuni, fireșce pentru scopulu d'a veni totu pre mai multi din întiegișia, pre cari radiemandu-se, să se potă susținē la putere, și pre poporulu să-lu potă țienē în jugu. Astfelu de dregatori fora nici o lipsa sunt, — ca să nu amintescu pre alții, prefectii orasieloru libere și inspectoriu cei multi de școle, cari provediuti cu lefe mari, nu luora nimic'a. Mai de curendu, guvernulu veni a ferici țier'a cu o nouă castă, a asiă-numitiloru esecutori judecatorēși; *) acestia sunt provediuti cu lefe grase, sub titlu de diurne, de speșe de caletoria și de retribuțiune a întrevinirei, astfelu încatu venitulu unuia se urca la 3, 4 și 5000 fl. la anu, pre cari erasi totu poporulu trebușcă să-i plătescă; pre candu d'alta parte guvernulu printr'o cerculară a ordinat, ca intimatele judecatorēși ce privescu erariulu, să nu se faca prin esecutori judecatori, ci după modulu îndatinatu pana aci, adevărat prin posta, și pre servitori oficiali. Acum, domiloru, deca comunicatele judecatori pentru erariu se potă și a se face prin posta și pre servitori oficiali, — ore de ce comunicate pentru poporulu să nu se potă eșeptu prin acestești medii? pentru ce poporulu numai să plătescă speșe atātu de mari? Nu este această a invederatu, pentru că din sudōrea poporulu să se mai susțină o nouă castă în țier'a? Apoi acestoru esecutori s'a mai încredintiatu facerea inventarielor, și acuma facerea unu inventariu, care pre cătu timpu se esecută de primari'a comunale, costă 1 și 2 florini, se urca la 40—50 fl. astfelu, încatu inventariile prin părțile mai serace ale țierei, absorbu de comunu întreșă averea miscatoriă, ba nu este raritate că inghitu lasamentulu întregu, în care casuri esecutori judecatori regii sunt eredi legal! Această dureroasă eventualitate adunarea generală a unui comitatul a facutu de obiectulu reprezentatiunei sale catra ministeriu, cerendu sistarea unei institutiuni, ce duce la serăcirea poporulu; dar guvernulu — sciti ce a respinsu? A respinsu că: *Dieu, aceea se potă: elu înca nu potă ajutā!*

Guvernulu și partid'a sa cu voce nalta se lauda că atăt'a și atăt'a a facutu spre înaintarea invetiamentulu poporulu. Eu credu însă că nu e greu a dovedi, cumca guvernulu și în cauz'a educațiunei poporulu, oasi în toate căte a facutu și face, face din două puncte de vedere: din punctulu de vedere alu partidei și alu magiarișării. Căci lesne se potă dovedi cumca guvernulu la denumirea inspectoriloru școlari, provediuti cu lefe mari, și cari nimica nu luora, a cautatu și a aplicatu nu pre omieni de specialitate ci pre ai partidei. Esemplu invederatu în această privință este acelu cutare Frater, carele de almintreia nu e asiă de miseru cași acelu ce aprinde luminările prin manastiri, ci unu „magnificu“ Frater caruia s'a concediutu cauz'a educațiunei poporulu. Acestu domnu Frater a fostu foarte iscusitu într'a aflișă cu smantana și într'a bagă man'a înca, (claritate,) foile deci au început a scrie multe despre această procedur'a sa în cauzelē instructiunei poporali; dar și elu asideria păindu pre calea diaristice spre a se aperi, s'a lōveditu, că inspectorule școlariu, magnificulu domnu consiliariu, nu scie nici să scria! Acest'a însă nu e vr'o noutate, căci tocmai în această Casa, acū 2—3 ani, dacă-mi aduc bina a mințelē, chiar deputatulu br. Simonyi a amintitu pre nume unu inspectore de școle, carele nici numele nu si-l'a sciutu scrie fora smintă! Si acestu luminatu domnu ai pana astadi resăntesce, ca inspectore școl. lumin'a și cultur'a întrevinere poporulu, — pare mi-se tocmai în cottulu Aradului, între romani!

Voiți însă la această ocaziune a me margini numai la esaminarea, că ce-a facutu guvernulu pentru creșterea și instructiunea poporulu nemagiaru. Esaminandu această vedemu, că nu numai n'a facutu nimic bine, — căci această și cum ar fi, — ci guvernulu însuși a împedat educatiunea poporulu nemagiaru. Căci, într'adeveru, întrebū: redicat'a unde-va pre guvernulu unu gimnasiu romanu, și elu alta școlă română de ori-ce categoria? Legea însă dispune această. Său — ajutat'a elu vr'o școlă română cu diumetate de cruceriu macar? Noi romani suntemu trei milioane de suflete, — în revorbiri din partid'a extreme: „Numai două

*) Ceva analogia cu „portareii“ din Romania, — ar altfelu organizati. — R. e. d.

mil. amice!*) — bine, fa două milioane, desu elu țien și sciu că sunt trei milioane, destulu că această natiune română de două și trei milioane de suflete, sacrifică patriei pre fie-care anu multa sudōre și multi, foarte multi bani și cumca guvernulu împedecă creșterea poporulu nemagiaru, esemplu viu este Academi'a (intrevorbiri: *Universitatea*) asiă dara Universitatea de curendu infintiata în Clusiu, din cass'a publică. La această Universitate, redicatu în Ardelu, în mijloculu romaniloru, decretandu-se de limb'a propunerii eschisivu limb'a cea magiară, și on. guvernulu și partid'a sa dōra nu vor avē temeritatea d'a dice, că înaintatu și spriginutu invetiamentulu poporulu romanu persecutandu-i și scoțandu-i limb'a din șole!

Dar celu mai splendidu esemplu în această privință este gimnasiulu romanu din Bradu. Onorabili domni reprezentanti vor fi scindu, că pre sēm'a acestui gimnasiu, pe care poporulu seracu însuși l'a infintiatu, în această Casa, trei ani de zile s'a cerutu neînsemnatulu ajutoriu anualu de căte 4000 fl. și guvernulu cu partid'a sa totu de un'a a respinsu această justă cerere. Guvernulu însă nici cu atăt'a nu s'a îndestulitu, ci elu de curendu, prin organele sale financiale a adusu de misiunea, ca unu gimnasiu, și asiă foarte seracu, să plătescă patru mii și două sute de florini ca competiție de transcriere, pentru acele obligatiuni de statul, pe cari sermanulu poporulu romanu le-a dăruitu acelu institutu. Legea însă dice chiar și limpede, că dăruirile pentru astfelu de fundatiuni publice sunt dispensate de competițiile de transcriere. — Reprezentanti'a gimnasiulu deci a recursu la ministeriu, dar recursulu s'a refusat. Și acuma, după ce totu venitulu anualu alu gimnasiulu abia e de 2500—3000 fl. dacă guvernulu această pretensiune a sa — după a mea parere, nelegale — o va scōte pre calea esecutiunei, gimnasiulu va trebușcă să se închida, de cumca această nelegale pretensiune pu se va potă acoperi prin colecte de contributiuni din tota țier'a!

Si acuma să vedemu, ce salutarie, și citabil și drepte dispuzetiuni face guvernulu în alta privință față cu natiunile nemagiarie. În cutare comitatul, care consta din 62,000 de romani și abia 2000 de alta natiunitate, și în mare și comitetulu cōtensu constă din cam 5/6 romani, cari fireșce nu prisocu limb'a magiara, (strigări din stang'a: „fireșce? Cum asiă?“) — Comiteturu acestui comitatul au adusu resolutiunea ca presiedintele, decisiunile reprezentantiel cōtense să le enuncie pre langa limb'a magiara și în limb'a maioritătii, adevărat în limb'a română, și dacă presiedintele n'ar scī romanesce, să faca a se enuncia și espică acele maioritătii printr'unu membru alu comitetulu, pentru ca și maioritetea să scia, de ce este vorb'a, ce-a decisu comitetulu. Acestu conclusu s'a luat cu unanimitate; însuși presiedintele supremu-comite l'a aprobatu, și nimene n'a protestatu în contra-i, și eredu că fie-cine, în care mai este o schintēua de dreptate și ecitate, nu potă avē nimica în contra-i; — și totuși, dlu ministru de interne candu din copi'a protocolulu respectivei ședinție a vedut acestu conclusu, l'a nimicitu, motivandu că nu e de lipsa și nu trebușcă a se enuncia conclusiunile comitetulu și în limb'a română, ci numai în cea de statul, în cea magiara. După priceperea și iubirea de dreptate a dlui ministru deci, maioritetea n'are lipsa, nu trebușcă, și nu-i este permis să scia că ce decide comitatulu! În acelu comitatul deci, unde romanii sunt în absoluta maioritate, acolo loru nu li este permis să scia, ce decide reprezentanti'a loru cōtensa!

Mai departe scim cu totii, că legea comunala dispune chiar și nerestalmăcibilu că, celu ce stă în relațiune de socōte cu comun'a, nu potă fi reprezentante comunalu; mai departe scim și aceea, că — după această lege, pre reprezentanti'a comunala în prim'a linia comun'a o compune, era în casu de recursu, decide definitivmintē Universitatea comitatulu, și de aci nu mai are locu nici unu felu de apelata. —

În comunitate Baiei-de-Crisiu, între reprezentanti s'au luat 7—8 individi dintre acei virilisti, cari parte au luat bani imprumutu din cass'a comunala, parte posesiunea ei nemobile în arenda, și dintre cari una parte n'a platitu nici interesele după imprumutu, nici arend'a detōria, din care cauză au si fostu dati în judecată. Contra acestora facendu-se Recursu la Universitatea comitatulu, această a stersu pre acesti individi dintre represen-

tantii comunale, pe bas'a legii pozitive chiare, Si, desi dupa lege, contra concludului universitatii cottense, adusu in acoste cestiune, nici unu folu de recursu mai de parte n'are locu, respectivii recurendu totusi de a dreptulu la ministeriulu de interne, acost'a a adusu concludu nelegale, si a enunciatu: ca luandu cineva bani imprumutu de la comuna seu tienendu in arena mosiele ei, nu sta in relatii de socote cu ea, deci acei 7-8 individi sunt d'a se socoti intre virilisti! Si pentru ce a comisu guvernulu acestia indoita violatiune a legii? Pentru ca a speratu, cumca prin acost'a va aduce in reprezentati'a acestei comune magiarimea la majoritate! Si daca guvernulu in astfelu de casuri bagatele veteza legea indoitu, ce violatiuni de lege va face in casuri mai de importantia?! Ministerulu de interne insa ar trebui sa scia ca, daca guvernulu insusi calca legile in picioara si veteza moral'a necessaria fie-carei legi, atunci n'ic' multimea cea mare nu va mai considera legea de santa si neviolabila. Acea tiara insa, in carea legie n'au morala, ci trebuie sa se sustina prin forte si baionete, acea tiara este nefericita si n'are locu in lumea civilisata.

Ca unde ducu astfelu de nelegalitati si nedreptatiri, ce impresiune facu ele a sup'r'a populului, in contr'a caruia se comitu, si pana intru catu promova ele bun'a intielegere, de carea avemu lipsa, nu voui spune eu, ci lasu sa judece dupa intieptiunea sa on. Casa.

Va dice pote cineva ca, contra astfelu de nelegalitati trebuie sa se recurga la Dieta, seu prin interpeliatiune a se trage ministerulu concerninte la raspundere. Ei bine. Dar aceste cai s'au cercatu d'om'ia si o sutu de ori, totu de un'a fora nici unu rezultatu; caici daca Casei prezentam'u vr'o petitiune, raspunsulu de regula este acel'a ca, se pred'a ministeriulu pentru mai departe dispuzetiune, era de la acost'a, dupa luni de dile, se retransmitemi tentiloru cu acea decisiune, ca se aproba concludulu, contra caruia s'au plansu! — In catu pentru interpeliatiuni, e adeveratu ca ministerulu e indetortat a raspunde, pentru ca e responsabilu. Din esperintia insa scimu ca ministerulu numai partidei sale e responsabilu, deci *si-si insusi*. Astfelu de responsabilitate insa nu este responsabilitate parlamentaria reala, ci este numai o

In astfelu de casuri noi amu interpelat'u pre guvern'u adese ori, raspunsu inasa n'am capetat; eu insumi am interpeliatiuni de vr'o 5-6 ani, si desi am intetit'u a mi se raspunda la ele, inaltulu ministeriu a tacutu si tace. Astfelu apoi, necapetandu nicairi dreptate, recorgem'u la *Tronu* si — ce se vede? Ni se dice ca suntemu reactionari si conspiramu contra constitutiunii! Intra adeveru, on. Casa, grea si trista stare acost'a!

Este cunoscutu ca in anulu 1871 in tota tier'a a fostu recolta rea. Comitatu Zarandului atora de acost'a a avutu si acea nenorocire ca l'a ajunsu mai multe daune elementari, in urm'a caror's s'a escatu o adeverata calamitate. Si acost'a au potential'o esecutiunii de contributiune, cari au maltratatu si ruinatu popululu. Comitatu deci in aretarea sa motivata, a desc'isu regimulu trist'a situatiune si l'a rogatu, sa amane fora intardiare esecutiunea de dare, si pentru scaparea populului de fomesi aseme unu imprumutu de 60,000 fl. Regimulu inasa la tote n'a raspunsu nimica si esecutiunile s'au eptuitu pana candu impulatorii de esecutori au avutu ce lu'a de la omeni. Candu in fine esecutori au anunciatu guvernulu cumca nu mai au ce esecuta si ca si ei rabda fomesi, esecutiunea s'a sistatu pana dupa seceris'u, candu apoi esecutori ca locustele cu atatu mai mare furia s'au puau in capulu nefericitulu poporu. — Cu privintia la imprumutulu de 60,000 fl. guvernulu a raspunsu cumca pentru astfelu de scopuri n'are bani, ci in loculu imprumutulu cerutu, a datu intieptulu svatu, ca cottulu se contraga unu imprumutu pre creditulu seu. Casti candu cottulu despoiatu de tote isv'orale materialu, ar ave vreunu creditu la bancari, candu tier'a insasi nu mai are creditu la lume! Seu dor'a comunitatile potu ave vr'unu creditu, cari in urm'a nedreptei dari, aruncate a sup'r'a loru, s'au ruinatu totalmentu?! Pentru ca in acestu comitatu, in care — preste totu, pamentulu e forte slabu, partea mai mare nici nu ar e pamentu, si stanci de petra, pe cari nu numai gra'u si fenu, dar nici bradu nu crece, si totusi acestu pamentu e clasificatu de antai'a clasa, si pentru dare ca dupa atare se esecudia bistulu poporu de mai multi ani!

Nefericitii de locutori au recursu la frundia si la ierba si au facutu guvernulu ofertulu, d'a cede lui seu ori si cui acestu pamentu pretinsu de prim'a clasa, in adeveru inasa stanci de petra, numai ca se scape de neproportional'a dare de pamentu. Tote au fostu inasa in daru. In fine a luat'u treb'a la mana universitatea cottulu si a cerutu de la guvern'u incetarea reului, caici la din contra cea mai mare parte a cottulu va const'a nu din solvitori de dare, ci din cersitori ce ieu lumea 'n' capu. Guvernulu inasa si la acost'a a raspunsu, ca — da, aceea dieu se pote, dar' elu nu e vin'a, si ca elu nu pote sa ajute.

Pentru a me rectific'a, on. Casa, de ce m'am ocupatu in discursulu meu mai multu de sistem'a politica actuala a guvernulu, de catu de cauzele finantiali, afu de lipsa a observ'a, cumca eu un'a din principalele cause a crizei de bani si a inspamentatorului deficitu, o afu in sistem'a si procedur'a politica a guvernulu. Caci guvernulu face politica de partida, nenaturala si violinte. Apoi scimu, on. Casa, ca daca vremu sa facemu unu lucru nenaturalu si violinte, ni trebuie multu mai multe poteri si deci multu mai multe cheltuieli, si — credeti-mi, asia e si cu administrarea si guvernarea unei tieri; daca guvernulu face politica nenaturala si violinte, elu are lipsa de forte indoite si de i si cheltuesce indoitu. —

Daca in loculu judetialoru de acuma, atatu de complicatu organizate si neductorie la scopu, s'ar introduce verbalitate, nu suferu indoila ca nici a patr'a parte din personalulu judetiale de astadi n'ar fi de lipsa, si asia nici cheltuielile pentru judetia n'ar fi atatu de gigantice. Guvernulu inasa introducere verbalitate, din cauza ca judecatoriile verbali trebuie sa se folosca de limb'a populului, era acost'a elu, guvernulu, nu vre, caici devis'a lui este: a magiaris'a in susu si in diosu si deci a octroa limb'a magiara la tote judetiale, eliminandu cele nemagiare din tote locurile.

Apoi este lucru cunoscutu ca guvernulu, candu vre sa esecute vr'unu planu intru interesulu magiaris'a si intru daun'a natiuniloru nemagiare, a fora de omeni sei, mai are lipsa si de omeni din sinulu acoloru natiuni nemagiare. Pre acostia deci ii naimisce si ii platece bine, mai bine decatu pre uneltele sale magiare, pentru ca ei si vindu sangele si consciint'a si trebuie sa lucre in contra natiunii carea ii a nascutu si crescutu. Astfelu de individi asi potu si numi, dar nu e de lipsa, caici guvernulu si asia ii cunoase, pentru ca aceia i sunt nese articuli forte scumpi, apoi aceea ce cu multi si orunti bani am cumperatu, nu uitamu asia de iute. —

Domnulu deputatu St. Gorove a facutu forte bine ca s'a provocatu la provedint'a divina, caici eu sum de firma credintia cumca eu sistem'a si politic'a de acuma, numai Ddieu bunulu va pote scapa tier'a de totala perire, dar si Ddieu numai prin minuni o va pote scapa. Minuni inasa Ddieu — asia se vede, ca nu mai vre se face. —

Eu credu, on. Casa, ca daca guvernulu insusi recunoase ca elu nu pote si nu scie scapa tier'a de reu, si nu pote, nu scie ori nu vre se dee popululu dreptate si dreptulu seu, si daca are naintea ochiloru interesulu tierii si nu alu seu partulariu, atunci elu, numai prin acosta marturisire, nu satisfacete detoritii sale, ci elu ar trebui sa repasiesca de la carma, si se ceda loculu acoloru barbati, cari sciu, potu si vre sa ajute tierii si se dee dreptate popululu.

Eu tienu deci ca avemu detoritii'a d'a silu cu mid'loce legali pre acestu guvern'u, se repasiesca, era unu midilocu forte legale si rationalu — asia credu, este nevojarea bugetulu, pentru ca sa nu mai pota esiste.

Din tote acestea, eu nu votedi guvernulu de astadi nici unu cruceriu, si asia nu potu primi reportulu comisiunei centrali nici in generalitate, ci acceptu proieptulu de resolutiune alu dlui deputatu Helfi. (Aprobare in stang'a estrema.)

Varietati.

(*Necrologu.*) Crud'a morte, carea in acestu timpu alu ispitei si suferintiloru natiunali, ca si cu o furca juru in prejuru 'si secerav'iptimele sale din sinulu popululu romanu, in diu'a de 6/18 ianuariu, demineti'a la 9 ore er ni rapti pre unulu dintre cei mai buni si credintiosi ffi ai natiunii, pre celu mai zelosu si cuviozu servitoriu alu altariulu, pre celu intr'a-deveru petrunsu de santieni'a chiamarei sale,

pre parintele **Trifon Stoica**, demnulu preutu din *Soceni* in comitatu Carasiulu, lasandu in lacreme scaldate pre ai sei, pre doi'oa socia si cu doi baieti si o fetitia, si in nespusa intristare pre sotulu seu, betranulu parochu de acolo *Danilu Sciopone* si cu sora sa, socia acestuia. Nascutu a fostu repozatulu in anulu 1835 in Jamulu-micu, cottulu Temesiorei, si a servitu altariulu de la 1857. Intra comuna pastorita de elu s'a imbracatu cu doi, caici densulu a fostu unu bunu pastoriu, carele sufletulu si a pusu pentru turma cuventatoria, siesi incredintia. — *Noa Trifon Stoica* ni-a fostu unulu dintre cei mai buni corespondintii in cauzele biseriesei si scolari. — *Fia-i tiara n'a usiora si memori'a binecuvantata!* — *Red.*

(*Parlamentulu magiaru din Pesta, pentru cite-va minute — romanisatu. O scena seu materia minunata pentru „Gura Satului“.*) Este lucru cunoscutu ca duii deputati de la Diet'a ungruesca cam peste totu nu sunt diliginti si acurati. Asia mai septemanele trecute trebuie sa se iee mesur' ca si in socle pentru coplii cei negliginti, spre a face posibilu inceperea siedintieloru la 10 ore. Dar. tote mesurile n'ajansera deplinu. Nainte d'o septemana, intr'una de dile, la 10 ore nime nu se afla in sala Dietei de catu domnii deputati romani *Borlea* si *Cosma*, cel'a ocupandu locu in stang'a estrema, ceat'a in stang'a centrale. Atunci li veni in minte se deschida ei siedint'a si se tiena parlamentu romanu, perorandu unulu dupa altulu in limb'a romana. Astfelu unulu dede cuventulu celui a-altu si se vorbi si se fecere propuneri si se primira in limb'a romana, — pana candu sosira mai multi deputati magiari, cari pusera capetu comediei deputatiloru romani!

(*De la Societatea „Petru Maioru“ din Pesta.*) In siedint'a de mane, domineca, dl. *G. Zavoianu* va dechiam'a „*Dedicatiune Dlui V. Babeuiu*“, poesia de *J. Grozescu*, era dl. *G. Vuia* va disert'a operatulu seu „*Tirani din amore*.“

Multiamita publica.

Subsoriulu Comitatu parochialu din comunitate biseriesca *Valiugu*, (*Franzdorf*, in comitatu Carasiulu, Dominulu Societatei drumuriloru ferate de statu,) vine prin acost'a a-si implini un'a din cele mai sante detoritii, aducendu onoratei societati c. r. priv. de cali ferate, si respectiva prestimaverulu domnu *Carol Schwing*, inspectorulu primariu de la administratiunea din *Resitia-montana*, cea mai profunda a sa multiamita, pentru marimosulu ajutoriu de 900 fl. ce au binevoitu a ni-lu da spre renovarea casei nostre parochiale, carea era in decadentia.

Asemenea primesc'a multiamita nostra si onoratulu domnu secretariu dominialu *A. Diaconoviciu*, carele spre casigarea aretatulu ajutoriu multu ne a sprioginitu.

Valiugu, 15 ianuariu 1873.

Comitetulu parochialu.

Responsuri.

Am luat'u deplina cunosciinta despre concludulu conferintiei din Balintiu de la 22 aug. 1872 a lomiloru invetiatori natiunali din inspectoratele *Chisetu* si *Leucusiesci*, in privint'a Albinei; am primitu si protocolulu, dar intre actele sosite in absent'a Redactorului si remase in restantia, din care cauza nici nu s'a potutu publica la timpulu seu; dechiaramu deci, ca primimu conditiunile ce ni s'au propozu prin acelu protocolu, despre care primire dd. invetiatori dupa usulu mai de multu introdusu la noi, de feliu nu pote sa se indoiesca. —

Domnii invetiatori din partile Temesiorii, cari nainte de multe septemani ni tramisera o inffruntare a responsului dlui Directore localu din *Fabriculu* Temisioarei, in polem'a escata intre ei, — se fia convinsi, ca nu „*amblamu cu intentiunea d'a li curmd cuventulu si denega dreptulu de zperare!*“ Am intardiatu, parte pentru imbuldiel'a materieloru, parte pentru ca ni s'a perdatu manuserisulu printre multimea de scrisori si lips'a de impu nu ni-a permis a-lu caut'a bine. —

Redactiunea.

Concursu

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu acantu, la scol'a confesiunala gr. or. din *Crivina* in cottulu Carasiulu, protopop. *Lugosiu*, si se deschide concursu pana la 15 fauru v.

Emolumintele sunt: 240 fl. v. a. salariu nualu, 3 jugere de pamentu, gradina pentru igumi, 8 orgii de lemne din care are a fi incalita si scol'a, si cortelu liberu.

Recursele provideute cu timbrulu si atelatulu de calificatiune proscrisu, au a se adrebra ca on. sinodu parochialu gr. or. din *Crivina*, si a se subterne dlui protopopu *G. Peseanu* in *Lugosiu*.

Crivina, in 7 ianuariu 1873.

In co'ntielegere cu d. protopopu tractualu

Bano'a generala de assecuratiune reciproca „Transilvania.“

Publicatiune.

Cuponulu la actiunile fondului nostru de intemeiare, care decade in 1. februariu a. c. n., se va solvi la casu nostra centrala de aici, catu si la directiunile nostre tienutale cu 1 fl. 20 cr. v. *Sibiu*, in ianuariu 1873.

Directiunea generala a baneei gen. de assecuratiune reciproca „Transilvania.“

Concursu.

Care pentru implinirea statiunei invetiatorescu la scol'a confesiunala romana gr. or. din comun'a *Valea-mare*, (cu 105 numere,) protopopiatulu *Jebeliu*, cerculu *Bocsa*, acost'a se deschide de nou pana la finea lunei lui martie 1873 st. v.

Emolumintele sunt: 84 fl. v. a. salariu in bani; pentru 10 meti de gra'u si 10 de curudiu relutu in bani 70 fl. v. a. pentru 100 de sare, o magia de clisa, si pentru 15 lb. luminari relutu in bani gat'a 75 fl. v. a.; pentru scripturistica 10 fl.; pentru 8 orgie de lemne 40 fl. ca adasu la salariu, si afora de acost'a se da in natura 8 orgie de lemne, 4 pentu scol'a si 4 pentru invetiatori, — cari lepra Ilustritatea Sa dl. *Georgiu Joanoviciu*, protopopu de *Duleu* si *Valea-mare*, pentru totdeuna le-a donatu scol'i si in fie-care anu le preda gratis; mai departe se da din partea comun'e 10 fl. pentru calatori'a invetiatoriulu la comintie, — si in fine se dau in folosint'a invetiatoriulu si 2 jugere de liveda, precum si cortelu liberu in pomposulu edificiu alu scol'i, acost'a de curendu nou edificatu, cu gradina de legumi in marime de 800 orgie patrate.

Doritori de a ocupa acestu postu, sa avisati a-si tramite recursele provideute cu cumintele proscris in statutulu org. respectivelu comitetu parochialu la reverendisitatea dlui protopopu *Alexandru Joanoviciu* in *Jebeliu*.

Totu de o data se recere ca competenti sa se infacisadie in vre-o domineca seu serebore pentru cantare si presentarea persoanei lor. Se adauga, ca in casu deca nu s'ar arecompetentii apti pana la pusulu terminu, concursulu nu se va inchide pana la aretarea unia bine calificatu.

Valea-mare, 1. ianuarie 1873.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dl. protopresbiteru tractualu.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorescu din comun'a *Hausesti*, protopopiatulu *Fagetulu*, cu acost'a se publica concursu pana la 31 ianuariu 1873, st. v.

Emolumentele sunt: 42 fl. v. a. in bani 8 meti de gra'u, 16 meti de curudiu, 50 lb. sare, 50 lb. de clisa, 10 lb. de luminari, 8 orgie de lemne si cuartiru cu gradina de legumi.

Recurentii au recursele bine instrualitate adresate comitetulu parochialu, pana la termenul a le subterne dlui protopopu *Atanasiu Joanoviciu* in *Fagetu*.

Hausesti in 7 ianuarie 1873.

Comitetulu parochialu.

cu scirea mea.

Atanasiu Joanoviciu, protopresbiteru.

Concursu.

Statiunea parochiala din comun'a *Dolovei* protopresbiteratul *Panciovei*, fiindu vacantu pentru implinirea ei se publica prin acost'a concursu.

Cu acosta parochia sunt impreunate urmatoriele emoluminte:

a) Una sesiune de 34 jugere de pamentu
b) Birulu si stol'a indatinata de la parochiani.

Doritori de a ocupa acosta parochia, sa avisati, concursurile lor, provideute cu documentele proscris in statutulu org. adresate comitetulu parochialu, a le subterne protopresbiterulu tractualu in *Panciova* pana la 28 ianuariu 1873. st. v.

Dolovei, 6 ianuariu 1873.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dl. protopresbiteru districtualu.